

۲۰۲۰/۰۲/۰۵

غوټ جانباز

اسرار دیپلوماسی

تاریخ روابط دو جانبه افغانستان و ایالات متحده امریکا
(۱۹۵۵-۱۹۱۹)

قسمت شانزدهم

نویسندگان: - گ. یثوف - پ. کرپینکو

مترجم: غوث جانباز ترجمه و تخلص: غوث جانباز

۱۶

کشور کوهستان ها (افغانستان) برای امریکایی ها کاملاً مجهول باقی مانده بود. بر بنیاد معلومات دست داشته پس از سفر و اقامت (جوسیا هارلان) طی سال های ۱۸۲۷-۱۸۳۹ از حضور بعدی امریکایی ها در افغانستان در سال ۱۹۱۰ یاد آوری شده است. زن سالخورده ای به نام (میسس اولیین) در یک کاروان با دو تبعه انگلستان (که از این زن در دفتر خاطرات خویش یاد آور شده اند) از کابل به سوب پیشاور مسافرت می کرد. اینکه (میسس اولیین) چگونه داخل قلمرو افغانستان شده بود معلوم نیست. (۳۱)

امریکایی بعدی در افغانستان، در سال ۱۹۱۱ حضور یافت. شخص مذکور برای دو سال کار به افغانستان آمده بود ولی هفت سال آنجا باقی ماند. او انجنیر قرار دادی بود به نام (ا. جیوویت) که برای یکی از کمپنی های انگلیسی به خاطر اعمار نخستین ستیشن برق در ناحیه جبل السراج که دارای دو توربین و ۷۷۰ کیلو وات برق می داد خدمت می کرد. ستیشن برق جبل السراج در سال ۱۹۲۱ به بهره برداری سپرده شد و طی چندین سال یگانه ستیشن تولید برق در کشور بود. مدت ها بعد برادرزاده (ا. جیوویت) برگزیده هایی از دفتر خاطرات اقامت نامبرده را در افغانستان در مطبوعات امریکا به نشر رساند. (ا. جیوویت) به زبان های افغانی تکلم می کرد، با همکاران افغانی خود روابط نهایت دوستانه داشت و علاقمند فرهنگ افغانی بود. در عین حال در یادداشت های (ا. جیوویت) عمدتاً از دشواری های فیزیکی در افغانستان، از موانع بیوروکراتیک و تشویش های معنوی و شکست امید ها یادآوری

می شد. (۳۲) زوج امریکایی به نام (پاولاد) در کتاب خویش می نویسد که انتشار خاطرات (ا. جیوویت) تصویر منفی را در اذهان امریکایی ها در مورد افغانستان تداعی می کند. (۳۳)

در اخیر قرن نوزده و شروع سده بیستم، الی ۱۹۱۹ حضور خارجی ها در افغانستان از نادرتهای به شمار می رفت. علت آن تعصب افغان ها در برابر خارجی ها نبود. انگلیس ها سرحدات افغانستان را زیر کنترل خویش داشته و از سفر خارجی ها به این کشور جلوگیری می کردند. برای ورود تبعه خارجی به افغانستان باید امیر افغانستان فرمان مخصوصی صادر میکرد که در آن دولت افغانستان مسؤولیت های معینی را از قبیل: همراهی مسلحانه خارجی، رفع هرگونه ضروریات، منجمله محل اقامت خارجی را بدوش می گرفت. چون بدست آوردن همچون یک فرمانی، آنها در خارج از کشور بسیار دشوار بود، انگلیس ها آنها را بهانه (بهانه ای که خود ایجاد کرده بودند) قرار داده، دست به شایعه پراگنی علیه افغانستان می زدند و به خارجی ها تلقین می نمودند که افغانستان کشور بیست دور از تمدن. (۳۴) بنیاد این اقدامات انگلیس ها را معاهده "گندمک" تشکیل میداد که در اثر آن روابط افغانستان با جهان خارج باید از طریق انگلیس ها تأمین میگردد.

در شروع جنگ اول جهانی (و قبل از آن) در ایالات متحده امریکا چیزی در باره افغانستان نمی دانستند. معلومات اندکی که در مورد افغانستان در مطبوعات امریکا درز میکرد دوستانه نبوده و تصویر نادرست را در ذهن خواننده در مورد افغان ها خلق می کرد.

نشریه با اعتبار و معتبر امریکایی "نشنل جیوگرافیک" اولین مقاله اش را در مورد افغانستان در سال ۱۹۰۹ به نشر رساند. نویسنده مقاله (ایلسوورت هانتینگتون) حتی سری هم به افغانستان نزده بود. او از جانب روسیه به سرحدات افغانستان نزدیک شده و چند مرتبه با افسران روسی داخل منطقه ای گردیده بود که مورد مناقشه افغانستان و روسیه قرار داشت.

در منطقه مذکور افغان ها زندگی می کردند. مقاله (ایلسوورت هانتینگتون) شدیداً محتوای ضد افغانی داشت. (۳۵) مبلغین مسیحی امریکایی نیز گاه گاهی به افغانستان سفرهای داشتند و معمولاً مأموریت های شان را تحت پوشش کمک های طبی و بشر دوستانه پیش می بردند. یکی از این سفرها در سال ۱۹۲۳ ثبت گردیده است.

ادامه دارد...

*****

تذکر:

هرگاه خوانندگان محترم متمایل باشند که نبشته ها و مطالب دیگری از این نویسنده را مطالعه کنند، می توانند با اجرای "کلیک" بر عکس نویسنده در صفحه مقالات، به فهرست "آرشیف" شان رهنمائی شوند!

اسرار دیپلوماسی تاریخ روابط افغانستان و امریکا قسمت شانزدهم